

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2024 r.

Pozycja 70

POSTANOWIENIE

z dnia 10 stycznia 2023 r.

Sygn. akt Ts 43/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego o zbadanie zgodności:

art. 887 § 1 w związku z art. 902 i art. 909 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w związku z art. 138 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, ze zm.), ewentualnie art. 189 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego w związku z art. 135 § 1 i art. 138 ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy w zakresie, w jakim przepisy te wyłączają:

- a) „ochronę praw majątkowych skarżącego w postaci wierzytelności pieniężnych oraz zabezpieczających te wierzytelność hipotek przed konkurującą z tymi prawami w toku postępowania egzekucyjnego roszczeniem wierzytelnością obejmującą nienależne świadczenie alimentacyjne”, z art. 32 ust. 1 w związku z art. 21 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) „legitymację procesową wierzyciela dłużnika alimentacyjnego do wytoczenia powództwa o obniżenie alimentów na podstawie art. 138 [k.r.i.o.] w tym w imieniu dłużnika alimentacyjnego poprzez podstawienie procesowe”, z art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 24 lutego 2022 r. (data nadania) [...] Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Wyrokiem z 18 czerwca 2020 r. Sąd Rejonowy w G. Wydział III Rodzinny i Nieletnich (sygn. akt [...]), z powództwa wytoczonego przez skarżącego będącego wierzycielem dłużnika alimentacyjnego – G.L. – przeciwko małoletniemu M.L. i J.L. o obniżenie alimen-

tów: w punkcie pierwszym – oddalił powództwo, w punkcie drugim – pozostawił strony przy poniesionych kosztach sądowych.

Od powyższego orzeczenia skarżący wniósł apelację, którą Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z 20 października 2021 r. (sygn. akt [...]): w punkcie pierwszym – oddalił, w punkcie drugim – zasądził od skarżącego na rzecz pozwanych zwrot kosztów zastępstwa procesowego za II instancję. W uzasadnieniu podjętego rozstrzygnięcia wskazał w szczególności, że „[p]owód wywodzi swoją legitymację do wytoczenia powództwa o obniżenie alimentów przeciwko pozwanym w ramach podstawienia za dłużnika alimentacyjnego G.L., na którym ciąży obowiązek alimentacyjny wobec dzieci (...). Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że strona powodowa nie posiada legitymacji czynnej do wniesienia przedmiotowego powództwa do obniżenia obowiązku alimentacyjnego” (s. 11 i 14 wyroku). Orzeczenie to – doręczone pełnomocnikowi skarżącego 24 listopada 2021 r. – wskazane zostało jako ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Zarządzeniem z 26 kwietnia 2022 r. (doręczonym 4 maja 2022 r.) Prezes Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: doręczenie: a) odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem wyroku: – Sądu Okręgowego w W. z 20 października 2021 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem, – Sądu Okręgowego w W. z 23 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem, – Sądu Apelacyjnego w W. z 21 października 2021 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem; b) jednej kompletnej kopii pozwu o obniżenie alimentów z 24 lipca 2019 r. Pismem z 11 maja 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego wezwania.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 19 lipca 2022 r. (doręczonym 25 lipca 2022 r.) wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wskazanie, w jaki sposób zaskarżone przepisy, w zakresie wskazanym w *petitum* skargi konstytucyjnej, naruszają wymienione w niej wolności lub prawa skarżącego; 2) uzasadnienie zarzutu niekonstytucyjności zakwestionowanych w skardze przepisów, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie; 3) wskazanie dokładnego brzmienia zakwestionowanych przez skarżącego przepisów przez przytoczenie ich treści i wskazanie właściwego adresu publikacji. Pismem z 1 sierpnia 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego wezwania.

W ocenie skarżącego „w sprawie zakończonej wydaniem wyroku w dniu 20 października 2021 r. przez Sąd Okręgowy w W. (sygn. akt [...]) doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa określonego w art. 32 ust. 1 w zw. [z art.] 21 ust. 1 oraz [art.] 64 ust. 1 Konstytucji, w szczególności w postaci prawa do wierzytelności i jej dochodzenia, a także prawa rzeczowego w postaci hipoteki” (s. 66 skargi).

Stwierdził ponadto, że „Naruszenie [jego] prawa (...) polega także na tym, że organy publiczne nie tylko nie chronią podnoszonych praw skarżącego ale wykluczają skarżącego z grona podmiotów, którym przysługuje legitymacja do obrony przed tym naruszeniem. (...) [a] omawiane regulacje ustawowe zostały ukształtowane w taki sposób, iż ochronę prawną uzyskuje w zakresie podmiotowym nielojalny dłużnik, kosztem legalnie działającego wierzyciela, a w aspekcie przedmiotowym ochronie podlega roszczenie o nienależne świadczenie, kosztem wierzytelności zasądzonej tytułem wykonawczym” (s. 71 i 73 skargi).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, ze zm.; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Art. 53 ust. 1 u.o.t.p.TK zobowiązuje skarżącego do określenia kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego określonych w Konstytucji, wskazania, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone oraz do uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

Analizowana skarga konstytucyjna nie spełnia wymogów nadania jej dalszego biegu, wynikających z art. 79 Konstytucji oraz u.o.t.p.TK.

3. W pierwszej kolejności Trybunał stwierdza, że kwestionowane w skardze art. 135 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, ze zm.) oraz art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) nie były normatywną podstawą wyroku Sądu Okręgowego w W. z 20 października 2021 r. (sygn. akt [...]), z którym skarżący wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych praw. Przepisy te nie determinowały bowiem treści tego rozstrzygnięcia.

4. Po analizie skargi konstytucyjnej Trybunał doszedł także do wniosku, że skarżący nie wskazał (ani nie uzasadnił), w jaki sposób wskazane przez niego prawa lub wolności konstytucyjne zostały naruszone przez zakwestionowane w skardze przepisy (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK). Nie uczynił tego nawet pomimo stosownego wezwania w tym zakresie.

Zarządzeniem z 19 lipca 2022 r. sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał bowiem skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wskazanie, w jaki sposób zaskarżone przepisy, w zakresie wskazanym w *petitum* skargi konstytucyjnej, naruszają wymienione w niej wolności lub prawa skarżącego; 2) uzasadnienie zarzutu niekonstytucyjności zakwestionowanych w skardze przepisów, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie; 3) wskazanie dokładnego brzmienia zakwestionowanych przez skarżącego przepisów przez przytoczenie ich treści i wskazanie właściwego adresu publikacji.

W piśmie procesowym z 1 sierpnia 2022 r., stanowiącym odpowiedź na powyższe wezwanie, skarżący ograniczył się jedynie do wyrażenia przekonania o niezgodności kwestionowanych przepisów z Konstytucją. Nie wyjaśnił na czym owa niezgodność – jego zdaniem – polega.

Uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, jest jednym z obowiązkowych elementów konstrukcyjnych skargi konstytucyjnej, odrębnym od obowiązku określenia przedmiotu i wzorców kontroli (por. art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK). Jak wyjaśniał Trybunał, wymogu tego nie realizuje „wyrażenie przekonania o niezgodności kwestionowanego przepisu z Konstytucją bądź wskazania istniejących w tej kwestii wątpliwości” (por. np. postanowienie z 18 stycznia 2017 r., sygn. Ts 206/16, OTK ZU B/2017, poz. 42). Brak uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi przez skarżącego wzorcami konstytucyjnymi oraz brak powołania argumentów lub dowodów na ich poparcie – mimo stosownego wezwania w tym zakresie – prowadzi Trybunał do ustalenia, że skarżący dąży jedynie do uzyskania korzystnego ze swojego punktu

widzenia rozstrzygnięcia, a nie do ochrony przysługujących mu praw i wolności konstytucyjnych.

W konsekwencji Trybunał stwierdza, że nieusunięcie braków formalnych skargi stanowi – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK – przesłankę odmowy nadania skardze dalszego biegu.

5. Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdza, że analizowanej skardze konstytucyjnej nie można nadać dalszego biegu także z tego powodu, że zarzuty skarżącego skierowane są nie przeciwko abstrakcyjnej regulacji normatywnej, ale odnośnie do sposobu rozpatrzenia apelacji skarżącego przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Przekonują o tym zarówno wywody zawarte w skardze, jak i w piśmie procesowym stanowiącym jej uzupełnienie. W tym stanie rzeczy należy przypomnieć, że w obowiązującym stanie prawnym przedmiotem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w trybie skargi konstytucyjnej nie są akty stosowania prawa, a sam Trybunał nie pełni funkcji kolejnej instancji odwoławczej (zob. np. postanowienia TK z: 8 marca 2004 r., sygn. Ts 202/03, OTK ZU nr 2/B/2004, poz. 150; 15 grudnia 2009 r. i 19 października 2010 r., sygn. Ts 257/08, OTK ZU nr 5/B/2010, poz. 335 i 336; 22 kwietnia 2013 r., sygn. Ts 72/12, OTK ZU nr 5/B/2013, poz. 474; 8 lipca 2014 r., sygn. Ts 256/13, OTK ZU nr 1/B/2015, poz. 43; 5 grudnia 2016 r., sygn. Ts 194/16, OTK ZU B/2017, poz. 32). W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w sentencji.

Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.